

УДК 378.091.12:005.962.131

РОЛЬ РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ КРЕДИТНО-MОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Ю. М. Колесник, Ю. М. Нерянов, І. К. Лур'є, І. О. Топол
Запорізький державний медичний університет

ROLE OF TEACHER RATING EVALUATION OF ACTIVITY IN CONDITIONS OF CREDIT-MODULAR SYSTEM OF EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION

Yu. M. Kolesnyk, Yu. M. Neryanov, I. K. Lurye, I. O. Topol
Zaporizhzhia State Medical University

У статті висвітлена роль рейтингового оцінювання діяльності на прикладі професорсько-викладацького складу ЗДМУ в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

In article adduces the role of the teacher rating evaluation of activity on the example of faculty members of ZSMU in credit-modular system of educational process organization.

Вступ. Зміни останніх років у галузі вищої освіти, згідно зі стандартами Болонського процесу, передбачають впровадження новітніх технологій навчання, націлених не тільки на підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, але і на створення умов для професійного росту професорсько-викладацького складу (ПВС) вищих навчальних закладів, сприяння його конкурентоспроможності у сучасній системі освіти та престижу української вищої медичної освіти в європейському та світовому освітньому і науковому просторі в цілому [1]. Такою пріоритетною інноваційною системою, що набула поширення за останні роки, стала рейтингова система, яка спонукала на доцільність та необхідність комплексного оцінювання всіх напрямів діяльності співробітників ВНЗ як основної складової забезпечення якості науково-педагогічної діяльності [2].

Створення системи об'єктивного оцінювання якості професійної діяльності окремого викладача є однією з актуальних проблем, що стосуються взаємовідносин не тільки всередині самого ПВС медичного вишу, а й взаємодії новітніх освітніх систем із соціумом [2, 3].

Основна частина. Мета статті полягає в розкритті ролі рейтингового оцінювання діяльності на прикладі професорсько-викладацького складу ЗДМУ в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Робота викладача університету за своєю багатогранністю є майже універсальною. Він повинен бути кваліфікованим фахівцем у своїй галузі знань, гарним педагогом, вихователем, продуктивним вченим [3, 4]. Як відомо, педагогічна діяльність відноситься до творчого виду діяльності, де можливі різні варіанти оцінки її результативності, ефективності та якості, особливо в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Ці обставини приводять до створення різноманітних підходів до побудови рейтингової моделі, що включає як методологічний компонент, так і процедуру практичної його реалізації [5].

Одним з таких сучасних підходів у Запорізькому державному медичному університеті на сьогодні є створення умов, що визначають ефективність застосування рейтингової оцінки якості роботи ПВС, а саме: охоплення всіх видів діяльності співробітників (від педагогічної та науково-дослідницької до професійної і громадської); забезпечення виконання співробітниками своїх посадових обов'язків; об'єктивність, зведення до мінімуму суб'єктивізму в оцінці якості роботи викладача; гнучкість, що дозволяє університету вносити певні зміни, встановлювати нові пріоритети за рахунок змін критеріїв і показників кількісної оцінки різноманітних видів діяльності; відповідність критеріїв державним стандартам освіти і цілям вишу; зрозумілість, досяжність і прийняття критеріїв оцінки керівниками та співробітниками; своєчасне інформування викладачів про зміни, що

© Ю. М. Колесник, Ю. М. Нерянов, І. К. Лур'є, І. О. Топол

вносяться до Положення про рейтинг і до процесу оцінювання. Важливим моментом у роботі ПВС у ЗДМУ є рейтинговий аналіз діяльності викладача на засіданні атестаційної комісії при переході з посади асистента на посади старшого викладача і доцента та встановлення відповідності кваліфікації науково-педагогічних і керівних кадрів певним вимогам та займаним посадам [3, 4].

Оцінка діяльності професорсько-викладацького складу здійснюється на основі кваліфікаційних стандартів, згідно з якими викладача має відрізнити вміння спілкуватися з аудиторією, чітка організація навчального процесу, послідовна побудова навчального матеріалу, зрозумілий стиль викладу, вміння стимулювати активну пізнавальну діяльність студентів. Велика увага приділяється результативності наукових досліджень, ефективного керівництва аспірантами, магістрантами.

Рейтинг дозволяє підсилити конкурентне середовище серед викладачів і активізувати їх професійну діяльність: підвищення значущості дисципліни, що викладається, і працює лише при особистій зацікавленості викладача в оновленні знань, підвищенні майстерності і впевненості в успіху своєї професійної діяльності.

Введення рейтингового аналізу діяльності ПВС є інструментом оцінки якості не тільки особистості викладача, але й діяльності всього підрозділу (кафедри, факультету), а також університету в цілому. Від того, якою мірою викладач відповідає сучасним вимогам, залежить якість підготовки майбутніх фахівців [3, 5, 7].

І нарешті, в основі структури рейтингу лежить таке поняття, як компетенція. Це важливий особистісний ресурс, який забезпечує не тільки професійну підготовку, а й описує соціальні якості, бажання й здатність змінювати і підвищувати рівень своєї професійної підготовки та загальної освіти. Нова концепція органі-

зації освіти базується на чотирьох фундаментальних принципах навчання, які сформулював відомий діяч освіти Ж. Делор: “Вміти жити, вміти працювати, вміти жити разом, вміти вчитися” [3, 7].

Отже, рейтингова система оцінювання діяльності ПВС у ЗДМУ являє собою кількісну характеристику якості педагогічної, наукової, професійної та громадської діяльності, котра виражена в балах і націлена на стимулювання творчої активності всього викладацького складу та окремого викладача університету. Це індивідуальний сумарний показник рівня професійних досягнень викладача та його ставлення до процесу свого професійного самовдосконалення.

Висновки. Десятирічний досвід використання рейтингової системи оцінки багатогранної діяльності ПВС у ЗДМУ впевнено свідчить про її позитивний вплив на всі напрями діяльності викладацького складу.

Рейтингова система оцінки діяльності ПВС в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу стимулює: високий рівень працездатності викладача, у зв'язку з необхідністю розробки об'єктивних процедур оцінки рівня знань і вмінь студентів; підтримку на високому рівні професійної компетентності викладацького складу; регулярне самовдосконалення за певними критеріями; необхідність інформування громадськості про результати своєї діяльності, плани та інновації; високу організацію власного контролю виконання навчальних завдань, детальність опрацювання підготовки завдань та іншого методичного забезпечення.

Рейтингова технологія оцінювання професійної діяльності викладача в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу є своєчасною, вдалою, але на теперішньому етапі не є закінченою й потребує подальшої розробки та вдосконалення.

Література

1. Садлак Я. Университетские рейтинги и их влияние на качество высшего образования / Я. Садлак // Зеркало недели. – 2009. – № 16-17.
2. Загірняк М. Оцінювання якості роботи професорсько-викладацького складу ВНЗ / М. Загірняк, С. Сергієнко // Вища школа. – 2013. – № 3. – С. 19–30.
3. Рейтинг МОН-2013 національної системи рейтингового оцінювання вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.ua/img/zstored/files/Рейтинг_МОН_2013.doc.
4. Сергеева Е. В. Оценка учебных достижений студентов в контексте Болонского процесса: рейтинговая система / Е. В. Сергеева // Управление качеством профессиональной подготовки специалистов в условиях перехода на многоуровневое образование : сборник научных статей

по итогам Всероссийской научно-практической конференции, Волгоград, 22–25 сентября 2008 г. Часть 1. – Волгоград: Изд-во ВГПУ “Перемена”, 2008. – 268 с.

5. Менг Т. В. Средовый подход к организации образовательного процесса в современном вузе / Т. В. Менг // Известия Российского государственного педагогического университета имени А. И. Герцена. – 2008. – № 10. – С. 70–83.

6. Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні : Указ Президента України // Освіта України. – 2010. – 30 вересня.

7. Токарь Є. Б. Роль і місце педагогічної діяльності в сучасному освітньому процесі / Є. Б. Токарь // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2010. – Вип. 14, кн. 1. – С. 486–496.

Отримано 25.03.14